

บทความเรื่องที่

6

เงื่อนไขการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง
ผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) และภาคส่วนอื่นๆ
เพื่อรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

The conditions of a collaborative network
between small micro enterprises (SMEs) and
other sectors in Nong Khai province on
devoted special economic zones

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข* อาริยา ป่องศิริ**, อิมรอน โส๊ะสัน***
และ Daryono****

Somsak Srisontisuk, Ariya Pongsiri, Imron Sohsan and
Daryono

* รองศาสตราจารย์ ดร., ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

***อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

****อาจารย์ประจำสาขาวิชา Organization and Management, Social and
Political Faculty Mulawarman University

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) และภาคส่วนอื่นๆ เพื่อรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อศึกษาสภาพความร่วมมือเชิงเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) และภาคส่วนอื่นๆ เพื่อรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย และเพื่อศึกษาเงื่อนไขความร่วมมือเชิงเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) และภาคส่วนอื่นๆ เพื่อรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก สัมภาษณ์กลุ่ม และการศึกษาเอกสาร ผลการศึกษาพบว่า เงื่อนไขการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) และภาคส่วนอื่นๆ นั้นพบว่า 1. เงื่อนไขแห่งการเริ่มต้น (starting conditions) ในส่วนของภาครัฐมีการเตรียมความพร้อมด้วยโครงสร้างพื้นฐาน ด้านบุคลากร 2. การออกแบบสถาบัน (institutional design) มีการออกแบบโครงสร้างองค์กรหรือโครงสร้างการทำงานที่ช่วยในการสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านธุรกิจ SMEs โดยจัดตั้งศูนย์ให้บริการ SME ครบวงจร (SME One-Stop Service Center : OSS) 3. ภาวะความเป็นผู้นำ (leadership) พบปัญหาในเรื่องการขาดความเชื่อมโยงของข้อมูล ซึ่งผู้นำควรมีส่วนสำคัญในการทำให้เกิดความเชื่อมโยงในของข้อมูล และ 4. กระบวนการด้านความร่วมมือ (collaborative process) ผู้ประกอบการ SMEs นั้น เสนอว่าภาคการศึกษาควรจะเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากสถาบันการศึกษาเป็นองค์กรที่ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ และความสามารถในด้านต่างๆ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาสายอาชีพที่ต้องนำภูมิปัญญาในท้องถิ่น มาพัฒนาและศึกษาจนกลายเป็นนวัตกรรมที่จะสามารถช่วยส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ได้

คำสำคัญ : เขตเศรษฐกิจพิเศษ; ผู้ประกอบการ SMEs; เงื่อนไขความร่วมมือ

Abstract

The study of a collaborative network between small micro enterprises (SMEs) and other sectors in Nong Khai province on devoted special economic zones with the objective of studying a cooperation-oriented network and the conditions and terms of cooperation network operators between small micro enterprises (SMEs) and other sectors. The research is conducted qualitatively using deep interview and documentary research. The study indicated that the conditions to create a network of cooperation between small micro enterprises (SMEs) and other sectors: 1. the terms of the beginning (starting conditions) on the part of government's infrastructure personnel, 2. Design academic institutions structure or structural work which helps to support the implementation of the policy of special economic zones encouraging the establishment of SMEs, by providing comprehensive SME (SME One-Stop Service Center: OSS), 3. Leadership problems; leaders should play important role in fostering information links and 4. Collaborative process of SMEs; it is proposed that the education sector should be a key driver in the special economic zones. The educational institution is an organization of knowledge, skills and abilities in various fields especially vocational education institutions to take local landscape problems developing the education into innovative SMEs to be able to help themselves.

Keywords: Special Economic Zones; Small Micro Enterprises (SMEs); Conditions of Collaborative Network

บทนำ

ภายหลังการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทุกภาคส่วนย่อมได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากการขยายตัวและการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจภายในภูมิภาค อีกทั้งผลกระทบของความร่วมมือระดับอนุภูมิภาคอื่นๆ อาทิ กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง (GMS) และข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศกลุ่มแม่น้ำอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการพัฒนาพื้นที่เขตการค้าและการลงทุนเพื่อเป็นประตูรองรับการเชื่อมโยงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งอยู่ในรูปแบบการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษนั่นเอง (สำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์, 2558)

เขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นเขตพื้นที่ที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะตามกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่างๆ เช่น การอุตสาหกรรม การพาณิชย์ การบริการ หรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งในปี 2558 คณะกรรมการนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพน.) ได้กำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็น 2 ระยะ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) เพิ่มขีดความสามารถของประเทศ กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และแก้ปัญหาความมั่นคง โดยใช้กลยุทธ์สำคัญ 4 ประการ (สำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์, 2558) ได้แก่ 1. สนับสนุนพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ 2. สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน 3. สนับสนุน SMEs และการลงทุนต่อเนื่อง และ 4. จัดระเบียบพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน

จากคำสั่ง คสช. ที่ 17/2558 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2558 ลงนามโดย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้า คสช. ใช้อำนาจตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญชั่วคราว 2557 กำหนดแนวเขตที่ดินที่จะใช้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพิกถอนเขตที่ดินสาธารณะสมบัติอันประชาชนใช้ร่วมกัน เขตปฏิรูปที่ดิน แนวเขตป่าสงวน และเขตป่าไม้ถาวร ที่เสื่อมสภาพทรุดโทรม กลายเป็นทุ่งนาและชุมชนมา

ก่อนแล้ว ใน 6 จังหวัด ได้แก่ ตาก มุกดาหาร สงขลา สระแก้ว ตราด และหนองคาย ให้เป็นพี่ราชพัสดุ ซึ่งจะทำให้แนวโน้มนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยคืบหน้าอย่างเป็นรูปธรรมขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง โดยในเขตจังหวัดหนองคาย เป็นหนึ่งในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่สำคัญเนื่องจากมีพื้นที่ติดกับเมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเป็นแนวทางผ่านไปยังประเทศจีน (ธีรภัทร เจริญสุข, 2558)

จังหวัดหนองคาย ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (อุดรธานี หนองคาย เลย หนองบัวลำภู และบึงกาฬ) มีขนาดพื้นที่ 3,026.5 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,891,582 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.59 ของพื้นที่ทั้งประเทศ มีรูปร่างลักษณะพิเศษโดยทอดยาวขนานตามลำแม่น้ำโขง จังหวัดหนองคายเป็น 1 ใน 30 จังหวัดของประเทศไทยที่มีพื้นที่ติดชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพื้นที่ชายแดนตามลำน้ำโขงติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีที่ตั้งอยู่ตรงกันข้ามกับนครหลวงเวียงจันทน์ เมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นจังหวัดเดียวของประเทศไทยที่มีสถานที่ตั้งอยู่ใกล้กับเมืองหลวงของประเทศเพื่อนบ้านมากที่สุด ประมาณ 25 กิโลเมตร มี 6 อำเภอ ที่ตั้งอยู่ใกล้ตามแนวตะเข็บชายแดน คือ (1) อำเภอเมืองหนองคาย (2) อำเภอท่าบ่อ (3) อำเภอศรีเชียงใหม่ (4) อำเภอสังคม (5) อำเภอโพนพิสัย และ (6) อำเภอรัตนวาปี มีด่านถาวร และจุดผ่อนปรนที่ใช้เป็นเส้นทางในการติดต่อค้ามา/ค้าขายไปมาหาสู่ระหว่าง 2 ประเทศ เป็นจุดผ่านแดนถาวร และเป็นจุดผ่อนปรน จำนวน 6 จุด (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ, 2557)

ในด้านเศรษฐกิจนั้นผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. 2556 มีมูลค่า 34,460 ล้านบาท รายได้ต่อหัวของประชากรเท่ากับ 75,736 บาท/คน/ปี โดยโครงสร้างทางเศรษฐกิจ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จากสาขาการผลิตที่สำคัญ 5 สาขา ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม, สาขาอุตสาหกรรม, สาขาตัวกลางทางการเงิน, สาขาการขนส่ง การขายปลีกและสาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ โดยโครงสร้างทางเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย แบบ Bottom Up ซึ่งจัดทำโดยจังหวัดหนองคาย

เทียบกับ แบบ Top Down ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าสาขาการผลิตสำคัญที่มีลำดับโครงสร้างเหมือนกันได้แก่ ลำดับที่ 1 สาขาเกษตรกรรม ลำดับที่ 2 สาขาอุตสาหกรรม และลำดับที่ 4 สาขาการขนส่งขายปลีก สำหรับสาขาการผลิตที่มีสัดส่วนต่างจากแบบ Top Down คือ ลำดับที่ 3 สาขาตัวกลางทางการเงิน (Bottom Up) และลำดับที่ 5 สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ (Bottom Up) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , 2558) แสดงให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจที่ผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) ในสาขาการผลิตต่างๆ ที่ส่วนสำคัญในการเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ของจังหวัดหนองคายให้มีความเติบโตและยั่งยืนต่อไป

จากนโยบายการสนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมของภาครัฐ ถือเป็นนโยบายที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเขตพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะพัฒนาผู้ประกอบการรายย่อยและภาคส่วนอื่นๆ ในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษเพื่อที่จะค้นหาสภาพความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) และภาคส่วนอื่นๆ เพื่อรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคายว่ามีสภาพเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาเงื่อนไขความร่วมมือเชิงเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) และภาคส่วนอื่นๆ เพื่อรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีขอบเขตด้านสถานที่ในศึกษาและเก็บข้อมูลของพื้นที่เขตเศรษฐกิจหนองคาย โดยขอบเขตด้านเนื้อหาของการศึกษาเจาะจงในประเด็นด้านเงื่อนไขการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) และภาคส่วนอื่นๆ ประกอบด้วย เงื่อนไขแห่งการเริ่มต้น (starting conditions) การออกแบบสถาบัน (institutional design) ภาวะความเป็นผู้นำ (leadership)

และกระบวนการด้านความร่วมมือ (Collaborative process) ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) รวม 7 คน สำหรับขอบเขตด้านระยะเวลาตั้งแต่ 1 กันยายน – 30 ตุลาคม 2559

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) เป็นการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายโดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก สทนากลุ่ม และการศึกษาเอกสาร เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในประเด็นดังกล่าวแล้วนำข้อมูลนั้นมาสังเคราะห์และประมวลผลเพื่อหาคำอธิบายเกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา ผู้วิจัยสนใจในศึกษาเงื่อนไขความร่วมมือเชิงเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) และภาคส่วนอื่นๆ เพื่อรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย ขั้นแรกผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยการใช้การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) และประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) จาก ตัวแทนภาคส่วนต่างๆ โดยเลือกเป็นผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) โดยติดต่อกับผู้รู้ข้อมูลที่ยินดีเปิดเผยข้อมูล จำนวน 7 คน ประกอบด้วย

1. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ของจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย 1) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดหนองคาย 1 คน และ 2) ศูนย์ให้บริการ SME ครบวงจร (SME One-Stop Service Center) 1 คน

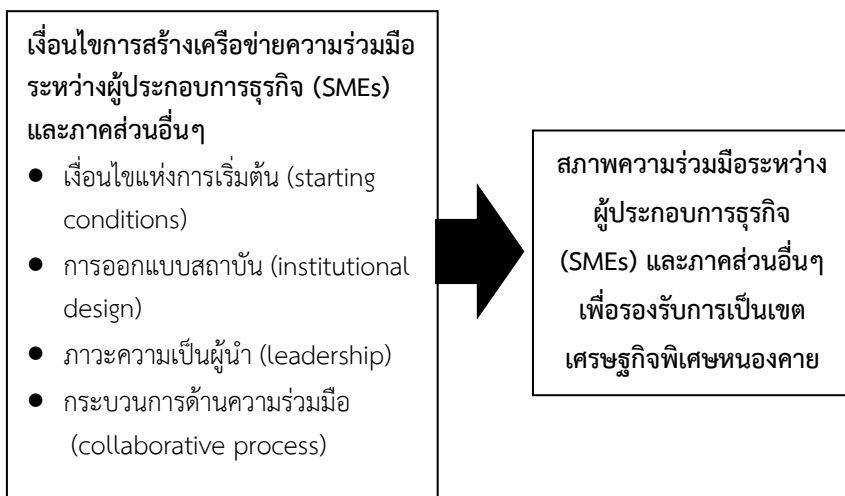
2. หน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ของจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย 1) หอการค้าจังหวัดหนองคาย 1 คน และ 2) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาหนองคาย 1 คน

3. ประชาชนผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) ซึ่งเป็นกิจการที่มีความเหมาะสมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์เกี่ยวกับเงื่อนไขการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) และภาคส่วนอื่นๆ ประกอบด้วยเงื่อนไขแห่งการเริ่มต้น (starting conditions) การออกแบบสถาบัน (institutional design) ภาวะความเป็นผู้นำ (leadership) และกระบวนการด้านความร่วมมือ (collaborative process) หลังจากได้ข้อมูลครบแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลเบื้องต้นโดยการจำแนกและจัดระบบมาจำแนกและจัดหมวดหมู่ออกให้เป็นระบบทำเป็นข้อสรุปย่อยๆ และเชื่อมโยงแต่ละส่วนเพื่อหาข้อสรุป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) และภาคส่วนอื่นๆ เพื่อรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย โดยมีตัวแปรต้นได้แก่เงื่อนไขการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) และภาคส่วนอื่นๆ ซึ่งประกอบไปด้วย เงื่อนไขแห่งการเริ่มต้น (starting conditions) การออกแบบสถาบัน (institutional design) ภาวะความเป็นผู้นำ (leadership) และกระบวนการด้านความร่วมมือ (collaborative process) เพื่อที่ได้ทราบถึงตัวแปรตาม คือ สภาพความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) และภาคส่วนอื่นๆ เพื่อรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย ซึ่งคณะผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการศึกษา ดังแผนภาพ

ภาพที่ 1 : แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิจัย

เงื่อนไขแห่งการเริ่มต้น (starting conditions)

จากการที่จังหวัดหนองคายต้องเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ตามที่คณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ได้มีมติเห็นชอบให้จังหวัดหนองคายเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 ในปี พ.ศ. 2559 นั้น ทำให้ภาคส่วนต่างๆของจังหวัดหนองคายต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โดยในส่วนของภาครัฐนั้นได้มีการเตรียมความพร้อมทางด้านโลจิสติกส์ ถนน ระบบราง และโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งภาครัฐได้มีการจัดทำแผนกลยุทธ์เป็นแนวทางในการดำเนินงาน และในส่วนของผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) ซึ่งเป็นนโยบายหนึ่งของรัฐที่จะส่งเสริมในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น ภาครัฐเองได้มีการจัดตั้งศูนย์ให้บริการ SME ครบวงจร (SME One-Stop Service Center : OSS) ที่ทำหน้าที่

ในการพัฒนาความรู้ ทักษะ และอำนวยความสะดวกแก่ SME ในการเข้าถึงองค์ความรู้แบบครบวงจรเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว ซึ่งในการเริ่มต้นการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น ต้องใช้ศักยภาพหรือจุดเด่นของพื้นที่ในการสร้างข้อได้เปรียบ และทำให้เกิดความยั่งยืน เนื่องจากหนองคายเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นในด้านการเกษตรและท่องเที่ยว ซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการที่มีขนาดเล็กและขนาดกลาง ยังไม่มีนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยมาก ดังนั้นผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานต่างๆ ที่มีความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างโอกาสของธุรกิจตนเองในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่ต้องมีหน่วยงานที่คอยให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวก็คือ ศูนย์ให้บริการ SME ครบวงจร (SME One-Stop Service Center : OSS)

จังหวัดหนองคายมีการเตรียมความพร้อมในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษในทุกด้าน เพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงและความเติบโตที่กำลังจะเข้ามา โดยเฉพาะในส่วนของผู้ประกอบการ SME ภาครัฐได้มีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อรองรับ และให้คำปรึกษาในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งภาคเอกชนมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากภาครัฐในเรื่องของพร้อมในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยภาคเอกชนมีความคิดเห็นว่าเมื่อจังหวัดหนองคายเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษยังไม่มี การเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจไปจากเดิมนัก โดยเฉพาะเมื่อมีการเปิดเวทีให้นักธุรกิจและประชาชนแสดงความคิดเห็นไปเสนอต่อข้างบนก็ไม่มีการสะท้อนผลความคิดเห็น รวมถึงสภาพเศรษฐกิจของหนองคายที่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนักในทางตรงกันข้ามสภาพเศรษฐกิจกลับมีสภาพคล่องน้อยลง หรือแม้แต่ในส่วนของหน่วยงานที่เป็นแหล่งทุนในการขยายกิจการให้แก่ผู้ประกอบการ SME หรือธนาคาร SME พบว่าในช่วงที่ผู้ประกอบการ SME มีการมายื่นขอกู้เพื่อขยายกิจการมีจำนวนไม่มากนัก ซึ่งเป็นข้อมูลสนับสนุนให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจของหนองคายที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง หรือไม่เติบโตเท่าที่ควรแม้ว่าหนองคายจะเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษก็ตาม

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเงื่อนไขแห่งการเริ่มต้น (starting conditions) จึงเป็นปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อปัจจัยอื่นๆตามมา แม้ว่าหนองคายได้ก้าวเข้าสู่การเป็นเขต

เศรษฐกิจพิเศษแล้ว ซึ่งส่วนที่รับนโยบายมาส่วนแรกคือหน่วยงานต่างๆของภาครัฐ จะได้มีการเตรียมความพร้อมในทุกด้านๆแล้วก็ตาม แต่การที่จะเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่สมบูรณ์ได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของจังหวัด โดยต้องมีการรับฟังความคิดเห็น และแนวคิดต่างๆของนักธุรกิจและภาคประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจที่ตรงกันอย่างแท้จริง นอกจากนี้แม้ว่านโยบายการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะให้การสนับสนุนธุรกิจ SME ซึ่งเป็นภาคการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย ก็ยังใหม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร ส่วนผู้ประกอบการเอง ก็ยังไม่ทราบถึงโอกาสและข้อได้เปรียบที่ตนเองจะได้รับจากการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การออกแบบสถาบัน (institutional design)

เป็นรูปแบบของการออกแบบโครงสร้างองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) และภาคส่วนอื่นๆ เพื่อรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย โดยในแต่ละภาคส่วนจะมีการออกแบบโครงสร้างองค์กรหรือโครงสร้างการทำงานที่ช่วยในการสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านธุรกิจ SME เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยรูปแบบการทำงานจะมีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามบทบาทหน้าที่ ซึ่งในบทบาทการทำงานของภาครัฐ จะมีศูนย์ให้บริการ SMEs ครบวงจร (SME One-Stop Service Center) มีลักษณะเป็นหน่วยงานที่คอยแนะนำผู้ประกอบการ SMEs ในเรื่องของการขึ้นทะเบียน SMEs คำปรึกษาแนะนำธุรกิจเบื้องต้น เช่น การเขียนแผนธุรกิจ การจัดทำแผนการตลาด การเงิน การบัญชี ภาษีและกฎหมาย นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ในการส่งต่อบริการภาครัฐและหน่วยงานต่างๆในการต่อยอดให้ความช่วยเหลือทั้งด้านแหล่งเงินทุน ด้านเทคโนโลยี และด้านการพัฒนาสินค้าและบริการ ไปยังหน่วยงานภาครัฐต่างๆที่ผู้ประกอบการ SMEs ต้องการติดต่อด้วย ซึ่งศูนย์ให้บริการ SMEs ครบวงจร (SME One-Stop Service Center) ก็เป็นหน่วยงานภาครัฐหน่วยงานหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ธุรกิจ SMEs ในการเข้ารับบริการความ

ช่วยเหลือด้านต่างๆ อีกทั้งการพัฒนาความรู้และทักษะแก่ผู้ประกอบการ SMEs ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามวงจรธุรกิจ แต่ไม่ใช่ทุกเรื่องที่ศูนย์ให้บริการ SME ครบวงจร (SME One-Stop Service Center) จะจัดการเองได้ทั้งหมด และไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการได้ทั้งหมด หรือการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว เนื่องมาจากลักษณะบทบาทการทำงานของศูนย์ที่มีลักษณะการเป็นเพียงผู้ประสานงานระหว่างผู้ประกอบการ SMEs และหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเรื่องเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ที่มีเพียง 2-3 คน และข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณในการลงพื้นที่ ทำให้รูปแบบกิจกรรมของศูนย์ไม่ได้ทำการออกบูธเอง แต่เป็นการไปร่วมจัดกับบูธของหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งจะแตกต่างจากต่างประเทศที่จะมีนโยบายและเงินคอยสนับสนุนการทำงานในส่วนนี้ ซึ่งนอกจากข้อจำกัดในด้านการทำงานที่ส่งผลให้ผู้ประกอบการ SMEs ยังไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนเท่าที่ควรในการแสดงบทบาทในเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้ว ยังมีปัญหาในเรื่องของสถาบันทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ SMEs ได้แก่ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาหนองคาย ที่มีนโยบายการปล่อยเงินกู้สำหรับผู้ประกอบการ SMEs แต่มีเพียงผู้ประกอบการเฉพาะกลุ่มเท่านั้นที่สนใจมาทำการกู้เพื่อขยายธุรกิจ ได้แก่ ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง อีกทั้งบทบาทการทำงานที่ซับซ้อนของสถาบันการเงินของรัฐด้วยกัน ตัวอย่างเช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ไม่ได้จดทะเบียนพาณิชย์ เกษตรกรผู้ปลูกกล้วย ซึ่งมีชื่อเสียงมากในหนองคาย จะมีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) เป็นผู้ให้การสนับสนุนโดย มีนโยบายการปล่อยเงินกู้เหมือนกับธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาหนองคาย ซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะเลือกกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) เนื่องจากเป็นระบบจ่ายเงินต้น จ่ายดอกเบี้ยทุกปี ซึ่งต่างจากธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ที่มีระบบจ่ายเงินต้น จ่ายดอกเบี้ยทุกเดือน

จากข้อมูลแสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่มีลักษณะการทำงานที่ทับซ้อนกัน ทำให้การทำงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยเป็นไปได้อย่างไม่เต็มที่แม้ว่าจะมีนโยบายหรือมาตรการ

ที่คอยกระตุ้นให้เกิดการลงทุนและขยายกิจการของธุรกิจ SMEs โดยเฉพาะแต่ผู้ประกอบการก็ยังไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร

ส่วนในภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการ SMEs นั้นก็ได้มีการปรับบทบาทหรือปรับตำแหน่งทางธุรกิจเพื่อรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษด้วยเช่นกัน ผู้ประกอบการ SMEs ในตลาดท่าเสด็จ รายหนึ่งที่ได้มีการปรับรูปแบบการทางธุรกิจจากการขายผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง เป็นการทางธุรกิจโรงแรมบริเวณตลาดท่าเสด็จแทน เพื่อรองรับการเติบโตของหนองคายในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ แสดงให้เห็นถึงการปรับตัวของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ที่มีการปรับธุรกิจให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค เพื่อรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยการมีการดำเนินธุรกิจโรงแรมที่ปลอดภัยจากการใช้สารเคมี หรือแบบออร์แกนิก (Organic food) โดยเฉพาะอาหารที่จะเป็นแบบปลอดภัยจากสารเคมี เน้นการปลูกด้วยวิธีธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้บริโภค โดยมุ่งเน้นกลุ่มลูกค้าที่เป็นนักธุรกิจที่เดินทางมาทางธุรกิจในจังหวัดหนองคาย และต้องการพักผ่อนในโรงแรมที่มีอาหารปลอดภัยจากสารเคมี ซึ่งจะสร้างเป็นจุดเด่นหรือความแตกต่างที่ไม่เหมือนกับโรงแรมอื่นๆในจังหวัดหนองคาย

ส่วนบทบาทของภาคส่วนอื่นๆที่จะช่วยส่งเสริมธุรกิจ SMEs ในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs มองว่าส่วนที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ หอการค้าหนองคาย เนื่องจากหน่วยงานหอการค้า เป็นองค์กรหลักที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคธุรกิจ SMEs ของจังหวัดหนองคายมีความเติบโต และสามารถสร้างรายได้ให้แก่จังหวัดหนองคาย โดยเฉพาะตลาดท่าเสด็จที่เป็นเสมือนแลนด์มาร์ค หรือจุดท่องเที่ยวสำคัญที่เมื่อมาหนองคายแล้วทุกคนต้องแวะมาเที่ยวเลือกซื้อสินค้า ซึ่ง ณ ปัจจุบัน ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs มองว่าตลาดท่าเสด็จยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร โดยหอการค้าสามารถพัฒนา ปรับปรุงตลาดท่าเสด็จให้มีความน่าสนใจมากกว่านี้ โดยเฉพาะการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ตลาดท่าเสด็จให้มีความน่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น ด้วยวิธีการดึงคนในชุมชนใกล้เคียงให้เข้ามามีส่วนร่วมและสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นในพื้นที่

ภาวะความเป็นผู้นำ (Leadership)

ภาวะความเป็นผู้นำเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งในการทำให้นโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคายประสบความสำเร็จและสามารถขับเคลื่อนภาคธุรกิจ SMEs ให้ประสบความสำเร็จได้ โดยภาครัฐถือเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องแสดงบทบาทในการกระตุ้นภาคธุรกิจ SMEs ให้สามารถใช้โอกาสในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้ ในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันกับจังหวัดอื่น หรือพื้นที่ใกล้เคียง ผ่านหน่วยงานภาครัฐหน่วยงานอื่น หรือภาคส่วนต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมภาคธุรกิจ SMEs ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

โดยนโยบายด้าน SMEs ในเขตเศรษฐกิจพิเศษส่วนใหญ่เป็นนโยบายที่มาจากส่วนกลาง ซึ่งมีลักษณะนโยบายแบบ Top – Down Policy โดยในส่วนของภาครัฐในจังหวัดจะทำหน้าที่ในการแปลงนโยบายให้เป็นในรูปการปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการทำงานผ่านหน่วยงานภาครัฐอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้าน SMEs ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่มองว่าไม่ต้องการนักลงทุนที่เข้ามาลงทุนกอบโกยผลประโยชน์ในพื้นที่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องการกลุ่มนักลงทุนที่เอื้อ หรือเชื่อมกับผู้ประกอบการ SMEs ในพื้นที่ โดยภาครัฐเองมีนโยบายให้งบประมาณสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs บางประเภท ตามแต่ละกลุ่มธุรกิจ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่นการให้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเป็นผู้ขับเคลื่อน อีกส่วนหนึ่งคือสำนักงานพัฒนาชุมชนในการเข้าไปมโนเมฆะ รวมถึงสำนักงานเกษตรและสหกรณ์เข้าไปร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ

ส่วนภาคเอกชนกลับมองว่านโยบายของภาครัฐดังกล่าวไม่มีความสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ของจังหวัดหนองคาย เนื่องจากจังหวัดหนองคายมีความโดดเด่นในเรื่องของการท่องเที่ยว และการเกษตร และโลจิสติกส์ ลักษณะการประกอบธุรกิจในพื้นที่ก็เป็นธุรกิจที่ไม่ใหญ่มาก ซึ่งจากนโยบายที่เป็นการส่งเสริมให้เกิดการลงทุนของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ จะทำให้ภาคธุรกิจ SMEs ไม่สามารถแข่งขันกับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ได้ โดยมีการสะท้อนมุมมองของผู้ประกอบการ

SMEs ว่าในการที่จังหวัดหนองคายเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นเป็นเรื่องที่เกิดจากนโยบายในระดับบนที่สั่งการลงมาให้พื้นที่ปฏิบัติ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่ช่วยในการส่งเสริมให้เกิดการลงทุนและการพัฒนาในพื้นที่ แต่สิ่งที่สำคัญกว่านั้น คือ การลงทุนหรือการเลือกกิจกรรมต่างๆที่จะมาลงทุนในพื้นที่ควรเป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เช่น จังหวัดหนองคายมีความโดดเด่นในเรื่องของการท่องเที่ยว การเกษตร และระบบโลจิสติกส์ ภาครัฐควรมีการกำหนดถึงกลุ่มนักธุรกิจที่จะมาลงทุนในด้านที่หนองคายมีความพร้อมหรือมีวัตถุดิบในพื้นที่ รวมถึงต้องมีการจ้างแรงงานในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่อย่างแท้จริง ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากการขาดภาวะผู้นำที่ไม่ได้มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องต่างๆได้อย่างแท้จริง เนื่องจากนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นนโยบายจากภาครัฐในส่วนกลาง ซึ่งผู้บริหารในท้องถิ่นมีเพียงหน้าที่ในการทำให้นโยบายดังกล่าวในพื้นที่เกิดขึ้นจริงและมีความเป็นรูปธรรม แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนผู้บริหารก็ตาม แต่สิ่งจะแตกต่างคือ วิธีการดำเนินงานหรือแนวทางที่แตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ หรือความมุ่งหวังของผู้นำหรือผู้บริหาร โดยลักษณะวิธีการดังกล่าวถือเป็นเรื่องของการรักษาผลประโยชน์หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องของการเมืองในพื้นที่ ซึ่งการเมืองในพื้นที่เป็นเรื่องที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งปัญหาใหญ่ของการเมืองในพื้นที่คือเรื่องคือ ปัญหานักการเมืองที่ขาดความรับผิดชอบ และระบบการตรวจสอบที่ไม่เข้มแข็ง ซึ่งตัวแทนผู้ประกอบการ SMEs แสดงความคิดเห็นว่า สถาบันการศึกษาจะเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะต้องทำหน้าที่ในการตรวจสอบ และเมื่อสถาบันการศึกษามีความเข้มแข็งในการตรวจสอบระบบการเมืองที่ขาดความรับผิดชอบจะหมดไปในสังคม การดำเนินงานต่างๆที่เป็นเรื่องสาธารณะประโยชน์ก็จะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ การตัดสินใจดำเนินงานต่างๆจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสาธารณะหรือส่วนรวม

กระบวนการด้านความร่วมมือ (Collaborative process)

ในการดำเนินงานต่างๆ หากได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนแล้วย่อมจะช่วยให้การดำเนินการในเรื่องนั้นๆประสบผลสำเร็จ เนื่องจากแต่ละภาคส่วนถือได้ว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องนั้นๆ เช่นเดียวกับการเป็นเขต

เศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย ที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ในการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินงานเกิดขึ้นได้จริงในพื้นที่ ซึ่งในส่วนของภาครัฐนั้น เป็นภาคส่วนหลักในการถ่ายทอดนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษให้เกิดขึ้นได้จริงในพื้นที่ ซึ่งหน้าที่หลักคือการสร้างความเข้าใจ หรือสื่อสารให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รับทราบถึงสิ่งที่ภาครัฐกำลังดำเนินการ และขอความร่วมมือทุกภาคส่วนในการ ดำเนินนโยบายดังกล่าวตามบทบาทและหน้าที่ของแต่ละภาคส่วน ซึ่งในส่วนของ ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคายนั้น ได้มี การดำเนินการโดยเน้นวิธีการสื่อสารโดยใช้วิธีการจัดการประชุม โดยให้ทุกภาค ส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม และรับฟังข้อคิดเห็น ซึ่งวิธีการที่ภาครัฐมีการ ดำเนินการ คือ การจัดทำประชาคมในพื้นที่ เพื่อทำการสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องทุก ฝ่าย และมีการลงพื้นที่เพื่อเจรจาพูดคุยในพื้นที่ที่เกิดปัญหา ซึ่งถือว่าเป็น กระบวนการหนึ่งเพื่อสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมในพื้นที่ ซึ่งจะมีความคิดเห็น แตกต่างจากมุมมองของภาคเอกชน ที่กลับมองว่าวิธีการร่วมประชาคมดังกล่าว ไม่ได้สร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง มีเพียงภาครัฐที่มีการนำเสนอผลการ ศึกษาวิจัยแก่สาธารณะ ไม่มีการนำข้อเสนอจากภาคประชาชนหรือคนในพื้นที่เสนอ ไปยังผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ แล้วสะท้อนกลับมายังพื้นที่ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวถือได้ว่าเป็นเพียงกระบวนการหนึ่งที่ทำให้ครบตามหลักการดำเนินงานเท่านั้น โดยที่ ตัวแทนจากภาคเอกชนมองว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมดังกล่าวเป็นลักษณะการ สื่อสารแบบทางเดียวโดยภาครัฐ ที่มีการนำเสนอเฉพาะผลการศึกษาวิจัยในพื้นที่ที่ มีความโดดเด่นในเรื่องโลจิสติกส์ ซึ่งภาคเอกชนมีความคิดเห็นว่าเป็นเพียงข้อมูล บางส่วนเท่านั้น แต่สิ่งที่ภาคเอกชนต้องการคือการนำข้อเสนอต่างๆจากภาคเอกชน สะท้อนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วออกมาเป็นนโยบายที่ช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจ ในพื้นที่ ด้วยการกระตุ้นและจูงใจนักลงทุนและคนในพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จาก การเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างแท้จริง โดยการรับฟังความคิดเห็นของภาค ประชาชนแล้วนำไปกำหนดเป็นนโยบายที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ต่อไป

นอกจากนี้ยังขาดความเชื่อมโยงของข้อมูลของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะ ข้อมูลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ที่จะเอื้อประโยชน์ในการทำธุรกรรมกับธนาคาร เช่น กรณีผู้ประกอบการขนส่งสินค้าแบบชิปปิง (Shipping) ซึ่งไม่มีเอกสารทางด้าน

การเงิน เนื่องจากไม่มีการเชื่อมโยงของข้อมูล ทำให้ไม่มีคนรับรองสถานะทางการเงิน ซึ่งธุรกิจประเภทดังกล่าวต้องการกู้เงินจากธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาหนองคาย เพื่อมาขยายกิจการแต่ไม่สามารถกู้ได้ ผลที่เกิดขึ้นคือภาคธุรกิจ SMEs ขาดโอกาสในการขยายกิจการ หรือได้ประโยชน์จากการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากไม่มีการเชื่อมโยงของข้อมูลต่างๆ ในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับ SMEs และการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาในเรื่องของความร่วมมือนั้นสามารถทำได้หลากหลายวิธี โดยวิธีการหนึ่งคือการตั้งเป้าหมายร่วมกันของทุกภาคส่วน แล้วทุกภาคส่วนก็แสดงบทบาทการทำหน้าที่ที่แตกต่างกันด้วยวัตถุประสงค์เดียวกัน ก็เป็นแนวทางหนึ่งที่จะสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับ ตัวแทนจากผู้ประกอบการ SME ที่ได้เสนอแนวทางการแก้ปัญหาความร่วมมือ โดยการใช้ศักยภาพของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ SMEs ด้วยการร่วมมือกันสร้างความเติบโตทางด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยให้ภาคการศึกษาซึ่งมีองค์ความรู้ทางด้านวิชาการ เป็นผู้ใช้องค์ความรู้ในการพัฒนาภูมิปัญญาของท้องถิ่น ซึ่งอาจจะทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อสร้างความเติบโตให้กับธุรกิจ SMEs ในพื้นที่ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะมีความสอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของรัฐบาลที่เป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม โดยเปลี่ยนการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ซึ่งนโยบายดังกล่าวต้องการสร้างความมั่งคั่งอย่างยั่งยืนให้กับประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 ซึ่งนอกจากการมีส่วนร่วมในพื้นที่แล้ว บริเวณพื้นที่ใกล้เคียงของจังหวัดหนองคายก็ควรมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการรวมกันเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่สำหรับการรองรับเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะจังหวัดอุดรธานีที่มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดหนองคาย ที่สามารถทำการพัฒนาแบบควบคู่กันไปได้ และจะเอื้อให้เกิดประโยชน์แก่ทั้งสองจังหวัดอีกด้วย

การอภิปรายผล

สภาพปัจจุบันของเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคายนั้นจะมีการเตรียมพร้อมในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปเท่าใดนัก เนื่องจากปัญหาหลายประการ เช่น การขาดความเชื่อมโยงของข้อมูลของผู้ประกอบการ SMEs การขาดการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ขาดการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่คนในพื้นที่ และขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง สอดคล้องกับการศึกษาของอดิเรก พันเขียว (2557) ที่ศึกษาเรื่อง การยอมรับ ความคาดหวังและปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในจังหวัดตาก ที่ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ การสนับสนุนจากรัฐบาล การปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ การปรับปรุงกฎหมาย ปัญหาการเมืองและความขัดแย้ง การบริหารจัดการ ศักยภาพของพื้นที่และการมีส่วนร่วมของประชาชน สะท้อนให้เห็นสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง และในส่วนของผู้ประกอบการ SMEs เองต้องมีการปรับตัวในการพัฒนาตนเองสำหรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยสถาบันการศึกษาเป็นองค์กรที่สำคัญในการที่จะทำหน้าที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และวิธีการใหม่ๆแก่ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs อาจสรุปได้ว่าสถาบันการศึกษานำองค์ความรู้ของตนเองมาใช้ในการพัฒนาภูมิปัญญาของท้องถิ่น จะเกิดเป็นนวัตกรรมใหม่ที่เหมาะสมในท้องถิ่น สอดคล้องกับ อรอุมา สัมไทย (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจ SME โดยใช้นวัตกรรมการตลาดเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่เขตเศรษฐกิจประชาคมอาเซียน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับนวัตกรรมการบริหาร นวัตกรรมเทคโนโลยีและความสามารถในการผลิตเป็นลำดับต้นๆ ส่วนในเรื่องนวัตกรรมการตลาด พบว่าผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่างยังไม่ให้ความสำคัญมากนัก เนื่องจากว่าเป็นผู้ประกอบการใหม่ ซึ่งเป็นจุดที่ต้องส่งเสริมให้คำปรึกษากับผู้ประกอบการต่อไปในอนาคต ซึ่งจะเห็นได้ว่าในการที่ธุรกิจจะสามารถอยู่ได้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น ผู้ประกอบการมีการให้ความสำคัญกับนวัตกรรมต่างๆ ที่จะได้ใช้นวัตกรรมเหล่านี้ในการแข่งขันกับผู้ประกอบการรายอื่นได้ อีกทั้งสอดคล้องกับ นิติ รัตนปรีชาเวช (2553) ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลการ

ดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากมุมมองแนวคิดการแห่ง การเรียนรู้และนวัตกรรมองค์การ ที่มีผลการศึกษาว่า นวัตกรรมองค์การมีอิทธิพล ทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์การ องค์การแห่งการเรียนรู้มีอิทธิพลทางตรง ต่อนวัตกรรมองค์การและเครือข่ายองค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อองค์การแห่งการ เรียนรู้ ในขณะที่องค์การแห่งการเรียนรู้มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของ องค์การและเครือข่ายองค์การมีอิทธิพลทางอ้อมต่อนวัตกรรมองค์การ

ดังนั้นการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงต้องมีการร่วมมือกันในทุกๆ ภาค ส่วน เพื่อให้การดำเนินนโยบายประสบผลสำเร็จ โดยภาครัฐคือกลุ่มที่เป็นผู้นำที่มี บทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบาย ซึ่งการสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นพื้นที่ เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด และในส่วนของผู้ประกอบการ SMEs นั้นหากต้องการสามารถใช้โอกาสในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษได้สำเร็จ ต้องมีการนำภูมิปัญญาในพื้นที่มา พัฒนาต่อให้เป็นนวัตกรรม หรือสินค้าที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง เพื่อให้สามารถ แข่งขันกับผู้ประกอบการรายอื่น หรือผู้ประกอบการรายใหญ่ได้

เอกสารอ้างอิง

- ธีรภัทร เจริญสุข.2558. **ติดตามความคืบหน้า เขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย.**
สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน 2559. จาก<http://www.matichon.co.th/>
- นิติ รัตนปรีชาเวช. 2553. **ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด
ย่อมจากมุมมองแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์การ.**
ดุชนินพนธ์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์. 2558. **เขตเศรษฐกิจ
พิเศษไทย 5 จังหวัด 6 พื้นที่ เพื่รองรับ AEC.** สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน
2559. จาก <http://www.asean thai.net/>
- สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ. 2557. **ข้อมูลจังหวัด
หนองคาย.** สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน 2559. จาก <http://www.oic.go.th/>
- อดิเรก พันเขียว. 2557. **การยอมรับ ความคาดหวังและปัจจัยความสำเร็จในการ
พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในจังหวัดตาก. วารสารวิชาการ
เครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ. ปีที่ 4 ฉบับที่ 6
มกราคม – มิถุนายน 2557. 1-14**
- อรอุมา สัมไท. 2557. **การประเมินความสามารถในการแข่งขันของ
ผู้ประกอบการธุรกิจ SME โดยใช้แนวทางการตลาดเพื่อเตรียมพร้อม
เข้าสู่เขตเศรษฐกิจประชาคมอาเซียน.** สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน
2559. จาก <https://ncba.kasetsart.org/>

Translated Thai References

- Charoensook, T. 2016. **Follow up the Progress, Nongkhai Special
Economic Zone.** Accessed on 3 September 2016. Retrieved
From <http://www.matichon.co.th/>

- Funkeaw, A. 2014. Acceptance of Expectations and Success Factors in the Development of Border Economic Zones in Tak Province, (2014). **Journal of Graduate Studies Network, Northern Rajabhat University**, Year 4, Issue 6 January - June 2014. 1-14
- Foreign Office, **The Government Public Relations Department**, 2015. Special Economic Zone, 5 provinces, 6 areas to support the AEC. Accessed on 3 September, 2016. Retrieved From <http://www.asean thai.net/>
- Office of the Official Information Commission, 2014. **Information of Nong Khai Province**. Accessed on 3 September 2016. Retrieved From <http://www.oic.go.th/>
- Ratpreechaavej, N. 2010. **Performance of Small and Medium Enterprises from the Perspective of the Concept of Organizational Learning and Organizational Innovation**. Dissertation, National Institute of Development Administration
- Somtai, O. 2014. **Assessing the Competitiveness of SME Entrepreneurs Using Marketing Innovation to Prepare for Entering ASEAN Economic Community 2014**. Accessed on November 16, 2016. Retrieved From <https://ncba.kasetsart.org>